

KELLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, június 21

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	16 frt.
Egész évre	8 „
Fél évre	4 „
Negyedévre	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: Főter 12-ik szám.

Hívatások nem adnak vissza.

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes centimétertér 2 ár 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasensteiner et Vogler (Wallfischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteiner et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapeston Szerterter 3. sz.

Eljuttatási díjak:

garmond sora után 25 krajcarát fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam.

AKARUNK-E FÜGGETLENEK LENNI?

(T.) Akarunk-e hát függetlenek lenni? Mert Brassó, Nagy-Szeben, Új-Vidék és Turóc-Szt.-Márton azt mondja, hogy ők velünk tart: ők is függetlenek akarunk lenni. A szélbal már úgy is felajánlta az oláh függetlenségnek a szövetséget, hát ott van még a szász is, a szerb is meg a szláv is. Így ötöcskén majd csak sikerül többséget képezniük, hogy mikor aztán többséget képeznek, hát hajba menjenek egymással.

A szélbal persze csak a magyarnak akarja a függetlenséget, hanem a többi nemzetiség, az meg magának akarja, s ha egyszer a szélbal célját éri? hát aztán ők lépnek elő: hogy most meg már mi következünk a sorrend szerint. A birodalom másik felében pedig elő fognak állni a németek, a csehek, a morvák, az illírek, a dalmátok stb.

Az önálló és független Magyarország kormányelnöke: Irányi Dániel, Mocsáry Lajos, avagy Verhovay, indignációval fogja visszautasítani a nemzetiségi szélbalok követelését: hogy olyan nincs! — Nektek nincs ahoz semmi történelmi jogotok, ez nem Oláhország, Szerb avagy Tótország, hanem Magyarország! Magyarországnak pedig csak egy ur lehet és az a magyar!

Erre tapsolni fog a magyarság az a része, a mely rész még nem fogott a síráshoz, hanem a magyar éljen és tapsvihar közt fel fog emelkedni Bratianulu és mondani fogja ezeket:

„Mi adta meg nektek a történelmi jogot? Az erő és a fegyver. És mert eddig ti voltatok erősebbek, a ti fegyveretek volt hatalmasabb, mi meghajoltunk az erő előtt. Nem a történelmi jog előtt, — a mi csak frázis, mikor erő nincs védelmére, hanem meghajoltunk az erő előtt és elfogadtuk a „történelmi jog” címet. Ma azonban erősebbeknek éreztük magunkat, mint a mily erősek ti vagytok és hát legyen ennek a czime is „történelmi jog”: tehát visszaköveteljük történelmi jogainkat, melyekkel birtunk, mi előtt ide jöttetek volna...”

Erre Irányi, Mocsáry, avagy Verhovay elszápad, a kormány hívei viharos haraggal törnek ki és fenyegetik Bratianulu, hanem Bratianulu nem ijed meg. Azt válaszolja, hogy ő négy nemzetiség, a fél ország és a fél hadsereg nevében beszélt.

Irányi, Mocsáry, avagy Verhovay még jobban elszápadnak és a kormány hívei még jobban tombolnak, de Bratianulu nem tágit, hanem folytatja: Azt mondtam, hogy a fél ország, azt mondtam, hogy a fél hadsereg! Ezen felül ott áll Moldovában száz ezer, Szerbiában száz ezer katonája. Ezek is a mi katonáink. Ennyivel vagyunk erősebbek, mint ti.

Ekkor Irányi, Mocsáry avagy Verhovay kijelenti: hogy igen, de a mi hátunknál ott áll a fejedelem, ott áll a birodalom másik fele, mint szövetséges és lesz annyi erőnk, hogy megbüntessük a lázadókat, s összetörjük az ellenséget, mely országunkba meri tenni lábát.

Erre Bratianulu mosolyog és leül. Történik ez a birodalom innesső felében, amde nézzük a birodalom másik felét.

A birodalmi tanácsban alig lehet ülészek tartani, oly ingerültek a kedélyek. A németek pártnyalatai egyesültek és szakadni akarnak. Magyarországnak nemcsak hogy nem tekintik érdekeiket, nem csak hogy magát vette körül kínai várfallal, hanem elzárja őket a keletől is. Ezt nem lehet kiállni, ezt az országot nem támogatni, de megtörni kell. Amde a fejedelem nem tehet semmit, holott Nagy-Németség támogatni fogja ügyeiket, hát ők mennek nagy németeknek. A cseh és morva képviselők egyesültek és függetlenséget követelnek. Galiáciában egy erős párt keletkezett, mely a csehekkel és morvakkal akar egyesülni, hogy az éjszak-nyugati szláv birodalmat megalkossa. Bécs lázong, a miért hogy a fejede-

lem Budára megy lakni. A többi részek is forognak, független akar lenni mind.

A miniszterelnök Bécsből Budára jön és jelenti a fejedelemnek, hogy a magyar országgyűlés sürgősen keressék meg, hogy a Lajthán túla segély csapatokat indítson, mert a cseh és morva ezredokban, ha forradalom üt ki, nem lehet bizni, holott Prágában már mozognak, Bécs mozog, Alsó- és Felső Ausztria mozog.

Aztán jön a fejedelemhez a magyar miniszterelnök és jelenti: hogy a birodalmi tanács keressék meg segélyért, mert Szerbiából és Oláhországból nyugtalanító hírek érkeznek, a magyarországi nemzetiségi csapatokban pedig nem lehet bizni.

A fejedelemet keserűség fogja el és felkiált: Mit tettek önök? Épen most volt itt a másik miniszterelnök és az meg innen kér segélyt. De onnan hiába is számíthatnak önök. Hiszen a csehek mielőbb elszakadnak, régi vágyaik közé tartozik Morvaország, Csehországból, Felső Magyarország, Szilézia és Gácsországból — egy birodalmat alakítani. Azok önök ellen fognak harcolni és nem önök mellett. Bécs és Ausztria szakadni akar. Önöket azétszaggatják a szomszédok. Az önök hadseregének felére azok számíthatnak. Oh uraim, uraim! Adják vissza nekem a közös hadsereget! Adják vissza nekem az egységes birodalmat! Mit csináltak önök?

Nem megélhetünk volna mi egymás mellett jó akarattal és békességben? Mikor én egy millió szuronyal álltam országaim rendelkezésére, hát mert-e akkor mozogni valaki? De hát önöknek nem kellett az én parancsomtól függő közös hadsereg, pedig hát kinek fektették jobban érdekében a birodalom megvédelmezése, mint nekem. — Amde önök irigyelték hatalmamat, fel akarták osztani, meg akarták gyengíteni. Hát most itt van!

Önök nem akartak közösfügget, csak közös fejedelmet: hát most itt vagyok! Mi hasznuk van belőlem? Önöknek egy barátjuk, egy érdektársuk volt az egész világon — én! és önök minden áron azon igyekeztek, hogy engemet gyengítsenek. Mintha nem adtam volna meg azt a „szerencsétlen” függetlenséget már rég, ha nem láttam volna, hogy ez lesz belőle; de hát önök forradalommal, elszakadással fenyegettek: — most itt van! Önöket a szétárbaboltatás fenyegeti, az egykori birodalom túlsó fele szétmegy és az én „közös hadseregem”, melylyel mindezt megakadályozhatnám, nincs többé. Hanem én azért majd csak meg fogok élni családommal, a messze távolból fogom nézni, hogy miut egykor Marius Carthago romjai felett, önök saját hazájok romjai felett fognak siránkozni.

És aztán betörnek az oláh hadak Erdélybe, betörnek a szerb hadak a Bánáthba, a csehek és morvák felső Magyarországra, talán a németek is a dunántúli vidékekre, talán a horvátok is! A nemzetiségek egyszerre ellenünk fordulnak, hadseregünk fellázad! Az ország négy sarkán egek ver a láng! Rémtűlt arccal, kétségbeesett tekintettel ül még együtt az országgyűlésen a hátramaradt magyarság, mikor a király fekete polgári öltözetben a terembe lép, arca halvány, szemei könnyektől égnek; aztán végig tekint a képviselők sorain, tekint a vezérek tekintetével találkozik, kik e tekintetet nem bírva kiállni, leültetik szemeiket. A teremben néma csend, csak nehéz lélekzetvétel és hosszú sohajtás rémes, siri zenéje susogja be a tágas űrt.

A király megszólal és szavai remegnek.

„Hogy a hadseregbe bizalmat, lelkesedést, rokonszenvet öntsek? — nincs többé szükségem a katonai egyenruhára. Önök régen óhajtották, hogy polgári ruhát viseljenek, hát most már polgári ruhában állók önök előtt. Istenhozzádat jöttem mondani, kezét jöttem szorítani; hosszú évszázadok emlékei lebegnek fellettünk, mégis: hát váljunk el egymástól, mint jó barátok... kik nem maradhatnak együtt többé!”

És a király kinyújtja remegő kezét,

a miniszterelnök fölkel, tántorgó léptekkel közeledik a könyező fejedelem elé, hogy aztán leroskadjon lábai előtt. A képviselők sorai némán felemelkednek, a halk zokogás fájdalma hallik csak, és a föld mozog a lábok alatt.

Ekkor egyet dördül, egyet csattan! Rákóczy-induló harsány zaja reszketeti meg a levegőt, hallatszanak a katonasorok szabatos léptei, lovak dobogása, fegyverek döngése! És a lélekzetek előállnak! Felpattannak a teremajtók, egy panoráma nyílik meg! Véghetetlen, beláthatatlan szuronyerdő. Lobogó zászlók, száguldó huszárok és rettentő ágyusorok. És távol e roppant erőből tisztellett felszégességgel állnak a szomszédok kicsiny hadsora.

Igy álltunk egykor! — mondja a király.

Aztán változik a panoráma: „Hol a temetkezés felett egy ország verben áll! Oh rettentő kép! Rettentő ideák! Ha tollamra tekintek, megrémülök tőle, a mint az eme betűket lerakva, fekete liederzinkt kuszik végig a papíroson! — El veled!

Künn szépen süt a nap és békésen dolgozik a munkás sereg. Ki, ki a szabad levegőre!

Hazám! Hazám!

— A magyar jelzalog hitelbank utóbbi igazgatósági ülésében 1.400.000 forintnyi kölcsönt szavazott meg, különböző feleknek a bank igazgatósága kisebb összegekben is ad kölcsönt, így pl. ez ülésen egy 1.600 frtos tétel is fordult elő. Forgalma igen élénk úgy, hogy — mint az „Orsz. Ért.” írja — négy havi működése alatt eddig már nagyobb üzletforgalma van, mint a magyar földhitelintézetnek volt egész múlt évben, mert míg ez összesen 5 milliót tett a jelzaloghitelbanké március óta már meghaladta a 6 milliót; jelenleg is nagy mennyiségű közkegyi kölcsönt folyamatok, 42 közkegy részről 9 milliót feltöltendő összegben kértük kölcsönt.

Az árvaletétek után az adóhivatalok által követelt nyugtábelvegek tárgyában Moson megye felterjesztést tett a pénzügyminiszterhez, a ki azonban leérkezett válaszában az adóhivatalok panasza elutasította helyeselt. A megye ennek folytán elhatározta, hogy ez ügyben felirati kérelmet intéz a jövő országgyűléshez. (Orsz. Ért.)

Az osztrák bíróságok határozatai fogantatásáig végett a magyar bíróságokhoz közvetlenül küldetnek meg a minden kifogás nélkül eszközöltetnek is; ellenben a magyar bíróságok végzése csak akkor hajthatnak végre az osztrák bíróságok által, ha azok a miniszterium által közvetítettnek. Ezen visszásságnak már csak a paritás tekintetéből való megszüntetését Somogy megye közönsége sürgősen eszközöndönteni tartván, ez értelemben — mint az „Orsz. Ért.” írja — a m. kir. igazságügyminiszterhez, feliratot intézett, mely is a tárgyalásokat az osztrák igazságügyminiszterrel már folyamatba tette.

A házaló és vándorló kereskedés korlátozása tekintetében igen örömdetes mozgalom indult meg ország-szerte, a mi nagy előnyére fog szolgálni a hazai kereskedelemnek és kisiparnak. Legközelebb Debreczen város átirata folytán Gömör megye is elhatározta, hogy a házaló kereskedés gyakorlatát az egész megye területén szabályrendelet által fogja szabályozni, — melynek kidolgozására az alispán elnöklété alatt működendő több tagú bizottság küldetett ki. (Orsz. Ért.)

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI MOZGALMAK.

M. Várhely, 1881. jún. 19.

Ma délután a „Transilvania” disztermében népes szabadalvú gyűlés tartott, melyen Borosnyai Pál volt képviselő beszámolt a daczára, hogy épen Kovács Ferencz apát-plébános ajánlotta jövőre is, a szabadalvú párt nagy többséggel nem Borosnyait, hanem épen főtisztelendő Kovács Ferencz apát-plébánost jelölje ki, a ki nagyhatású és viharos éljenzésekkel felbeszakitott beszédnek kijelentette, hogy kormánypárti és a jelöltséget elfogadja. Megválasztása teljesen biztos a szélbali Lázár Ádámmal szemben.

Nagy-Szeben, jún. 19.

Tehát megvan Nagy-Szeben városának is a maga két követjelöltje.

Az itteni vatikan konklávéja rendeletéből név aláírás nélkül való falragaszokkal összehívták a szász papság hűségese szolgáit tegnap délutánra a római császárb, hol Bruckner ügyvéd tudtukra adá Dániel pápa parancsolatát, hogy miután Gebbel Károly többet nem akar képviselői megbízatást elfogadni, mert a levegőbe hadonázásnak mi hasznát sem látja, miként azt maga Bruckner is parancsolatra elvállalt rövid tartamu képviselősködése tapasztalta, helyébe Wolff (Farkas) Károly segesvári adáz magyarfalót és a hírhedt Siebenbürgisch Teutsches Tochesblatt szerkesztőjét, továbbá Kästner Henrik „Landeskirchenmeister” és eddigi képviselőt kell megválasztani.

Rögtön deputatit menesztettek hozzájuk; el is jöttek elkészülve előre fekete frakkosan, ünnepesen.

Legelőbb Kärtner, dr. Teutsch utazó társa a „Kirchen visitatioknál” beszámolóját olvasá, melyet a Sieb. Teutsches Tochesblatt több napal elzöltt mellékletkép hozott.

Azután fölállott Wolff (Farkas), penderitvén mérges beszédet, mely nem volt egyéb mint ismétlése az általa szerkesztett iatransigens, a magyarok ellen gyűlölettel tájékozó lapban már ezerszer elmondott kifakadásoknak a magyar államiség jogosultsága, a magyar nemzet és magyar nyelv elsőbbsége ellen. Szerinte a becsületes szász ember lelke már culturájánál fogva is nyugat felé vonzódik, tehát a becsületes szász egyik magyarországyűlési (perese barab, vandál, turáni, ázsiai) pártához sem csatlakozhatik, hanem ha csak hatan is lesznek, külön culturális szász pártot kell, hogy alkossanak.

Jaj neked magyar, rozsdás magyar; Jaj majd Wolff (Farkas) neked oda fenn az országházban betalál ütteni, mert rettenetes ő a hatalmas baragijában.

Lám tegnap egyetlen egy tollvonással egy pár millió magyart törölt ki az élők sorából, azt mondván, hogy a maroknyi öt millió magyar elég vakmerő, a tenger fővönynél számosabb (180, ezer) szemben állam nyelvtől a magyart bitorolni!

Arról bezzeg hallgat nagy bölcsen Wolff (Farkas) uram, hogy az áldott szász autonómia korában a szász magistratusok akár közgazgatási, akár pedig igazságszolgáltatási téren soha más hirdetés, rendeletet, végzést, idézést sab. nem adtak ki a volt királyföldi nem szász és német ajku óriási többségnek mint németet és hogy Dániel pápa főpásztorokodása alatt az erdélyrészi magyarajku ág. hitv. egyházközsegek megmarajk nem németül kapják a tudni valókat!

Wolff (Farkas) nevétséges berzenkedése és pöffeszkedése, hogy csak a szász bír műveltséggel, hogy a magyar kormány a kisebbségi theoriát alkalmazza a szászokkal szemben, eszembe juttatja a tetten ért, de menekülni igyekvő tolvajt, ki futás közben egyre kalltja: fogjátok meg a tolvajt!

„Mert sehol a világon elenyésző kisebbség nem lopja oly égbekiáltó módon a többséget meg isten és természetáda, sőt törvénybiztosította jogaitól a felekezetenélküli közös közkegyi vagyon elkobzásával, mint a hogy ezt a szász kisebbség a volt királyföldön még mai napság is praktizálja!”

És ezen [fráterek elég szemtelenek itt a házban és künn a külöldön a „Gartenlaube”-ban és más lapokban aljas hazugságokkal panaszkodni, hogy a magyar őket nyomja el! Láttott-e a világ ehez fogható aljasabb infámiát valaha?

Hanem hát a farkasok Wolff (Farkas) Károlykával nagyot ordítottak és Krafft Vilmos nyomdász és könyvkötő, ki dühös ifju szász volt, mig az ifju szász párt Közönyt és a szász egyetemet jegyzőkönyveit nála nyomatták, most pedig, mert ezen „rebak”-tól elcsappent, a legdühösebb Teutschisták egyike, elordította magát: Parancsolom (ich fordere auf), hogy a kinek a két jelölt (Wolff = Farkas és Kärtner) nem tetszik, az álljon föl! Egyik sem evett bolond gombát, hogy a fekete sereg közepette solót tánczoljon és a helyszínen exorcizmusnak és ostromusnak tegye ki magát.

Ezután testteltileg haza kísérték a két jelöltet.

Ugy vette ki magát ez a conductus, mint a temetés harangzó nélkül.

Este pedig a Hermans kertben újbl jöttek

össze kurázst inni maguknak árpalével. Remegj magyar státus, mert lesz Nagy-Szeben városának megint a levegőben fityegő (azaz vad bakk, szász, semmitile pártához nem tartozó) két képviselője. Kutyából soha se lesz szalonna.

Böwliach met Kampecz.

Déva, 1881. jún. 18.

Szathmáry György ma d. u. 3 órakor tartotta városunkban programmbeszédét. Nagy munkaidőn, mivel napon tartani programmbeszédét: egy kissé nehéz dolog. Igazán alig lehetett remélni, hogy ily nagyszámu közönség gyűlhesen össze. Azonban a munkaidő dacára sokan sereglettek össze a városról és a vidékről egyaránt. Mikor a közönség egybe volt gyűlvén: Apáthy László, Déva város polgármestere és pártunk elnöke, rövid alkalmi beszéddel a gyűlést megnyitván, felhívta a közönséget, hogy a programmbeszédet tartandó követjelölt meghívására bizottság küldessék ki, mely lesznyeki birtokos Balog János elnöklété alatt Csabi Imre, Sándor Domokos, Csűrös Antal és Tégles Gábor személyében alakított meg. Midőn Szathmáry György a rávárakozó közönség közé a gyűlésterembe belépett: lelkes éljenzés zugott fel minden oldalról. Most a polgármester megszólítván érkezöt programmbeszéde megtartására, csodálón, de csak néhány perczig, mert a szépen kidolgozott és nemes lelkesedéssel elmondott beszédnek majdnem minden mondata után élénk, zajos tetzésnyilvánításokban tört ki a közönség.

A beszéd végétől Rétly Lajos tanfelügyelő a polgárság nevében ékes szavakkal mondott köszönetet Szathmárynak, a közönség pedig hosszantartó éljenzésben és szóbeli nyilatkozatokban igért, hogy a kormányt Szathmáry személyében a legvágyott szilárdan fogja támogatni. Nem is csudálkozhatni e nagy lelkesítésen, mert mig egyfelől a beszéd is szép volt, az elmondott is alaposan kedvelt egyén, addig másfelől egész újság, a polgár előtt a programmbeszéd tartása, a mennyiben városunk más két jelöltje a felle programmbeszéd mondatát — úgy látszik — fölöslegesen tartja. Legalább eddig beszédtek a népek minden egyebet, csak programmbeszédet nem.

Lám, lám szegény Szathmárynak ezelőtt pár héttel még holt hírt szalasztották azok, kik föllépését az ellenék javára okvetlenül megakarták akadályozni, s ime alighogy megjelent párszor a vidéken, ma már roppant nagy tömeg sorakozik oldalán, bár az ellenfelek Macencsai naponta lőjakk-futják a vidéket s a terrorizmus minden fegyvereit felhasználják.

Szathmáry a jövő héten Piskiben fogja programmbeszédét megtartani. Menjen is, tartsa is, mert tárt karokkal várják mindenfelől!

Polgár.

Beszterce, 1881. jún. 15.

(A besztercei választókertül szabadalvú párti választóinak nagygyűlése. Beszámoló beszéd.)

Kövés képviselőjelölt alszik oly nyugodtan, mint a mi volt követünk és újabb jelöltünk Hofgráff János ügyvéd. A szász nemzet, helyesebben nemzetiségi párti ellenzék tehetetlenségben jobblétre szenderült. Jelöltet nem állított fel és így Hofgráff János újbl megválasztása eldöntött dolog lévén és állván ellenje. „Jelölt nélkül. De ha Steinacker urnak még kedve lenne a mi mendátumunkra, a Hofgráff ur pártja újbl megtámasztaná a három év előtt eltánczolt bukfczere. Nem is jön Steinacker ur hozzánk; tudja jól, hogy a mi levegőnk árt az extra nemzetiségi ifju hajtásnak.

Ma tartotta Hofgráff ur beszámoló beszédét, a város vendégülje nagy termében igen szép számmal összegyűlt választói előtt.

Elmondotta, hogy a szászok politikai magatartása a most bezárt ciklust megelőzőt közelebbi időkben nem volt helyes, s teljességgel nem hangzik össze az őök magatartásával. Ugyanazért ő nem csatlakozott a nemzetiségi képviselőkhez, hanem bizonyos feltételek mellett a kormánypártot támogatta, mint a mely eljárás nézete szerint mind az országra, mind magára a szász nemzetre nézve az ő hite szerint legdühösebbnek látszott.

A feltételeket, melyeket kormánypártiságához kötött, illetékes helyen elfogadták. Ezek: szabad kéz, szabad votum minden oly kérdésnél, mely a szászokat és a volt szászöldet közelebbli érdeklik. A képviselő ur ezt a szabadságot igénybe is vette, mint hangsúlyozva kiemelve, a népköztársi törvényjavasltnál, felszólalván és szavazván a magyar nyelv kötelező tanítása el-

len (nagy éjenzés a szász választók részéről), mert úgy gondolta — mondja a volt képviselő — hogy a népiakolában, hol más szükségesebb dolgokkal a gyerekek amugy is tulhalmozva vannak, egy idegen nyelv (eine fremde Sprache) tanítása nincsen helyen. Annak illetékes helye a közép iskola.

A továbbiakban tejtegette a szabadelvű párt munkásságát és törekvését az ország égető bajai körül.

Általánosságban a jól átgondolt, (bár az idézett helyén vadul szász) beszámoló beszéd jó hatást szült a választóknál.

A magyar választók ugy magukban, egymás között apprehendáltak egy kicsit, hogy a képviselő ur a magyar nyelvet, a magyar állam hivatalos nyelvét, „fremde Sprache“nak nevezte. De o miatt a jó egyetértés kedvéért felszólalás nem történt.

Valószínűleg a képviselő ur jól ismeri a szász választók appetitussát, és annak kedvéért használta ez „idegen“ jelölt, de fő magu bizonyára nem gondolja s nem is hiszi azt a vad abszurdumot, hogy a magyar nyelv Magyarországhatárán belül „fremde Sprache“ volna.

A beszámoló végén egyik szász pap interpellálta a képviselő urat, hogy újból megválasztása esetén minő magatartást fog követni a napirendre hozandott közép iskolai oktatásról szóló törvényjavaslatnál? Szándékozik-e mint jó szászhoz illik úgy bánni azzal is, mint bánt vala a népoktatási törvényjavaslatnál?

Mint hogy a beszámolóban a képviselő ur a magyar nyelvet a közép iskolában látta helyén valónak, úgy gondoltam, hogy az interpellatúra, ha válaszol, azt válaszolja, hogy a közép iskolában ellér a magyar nyelv is a natio vesélyeztetése nélkül. De azt válaszolá, hogy itt is úgy szavaz, mint a nép alkotási törvényjavaslatnál. (Nagy éjenzés az előbbiekről.)

Ekkép a megnyugtatóan teljesen sikert aratván, Hogfráj János urat a gyűlés egyhangúlag újabbán jelölté, mit a képviselő ur el is fogadott.

Választás napja, június 27.

Egy választó.

Udvarhely, 1881. jun. 20.

Török pártelnök ur Udvarhelyről ma a következő táviratot küldte: A „Kelet“ tegnapi számában megjelent udvarhelyi táviratban a végrehajtó bizottság neve illetéktelenül használtott tel a választók által.

itt vasból a...

Jakab Bogdán ur amkor ekkép nyilatkozatot intézte szamosújvári választóihoz: Önök nagyon tisztelt sorából néhányan azon bizodalmas kérdést voltak szivesek bozzám intézni, vajjon mind a mellett, hogy a szabadelvű párt neve alatt Gajzágó Ferencz képviselőnek jelöltetett ki, nem lenné-e hajlandó az ellenjelöltséget elfogadni.

Bocásának meg nekem uraim, ha o megtisztelő kérdésre határozott „nem“mel felelek.

Tisztelt választóim nagyon jól fogják tudni azt, hogy én hosszas hit és nem épen tevéketlen szolgálatom után 1876-ban a politikai élet zajától vissza, illetőleg nyugalomba vonultam, valamint azt is, hogy az 1878-ik évi képviselő-

választás alkalmávali fellépésem nem az én agyamban fogamzott, de készséggel fogadtam o a meghívást, mert a haza és Szamosújvár érdekében hittem szolgálatot tenni az által, hogy Szamosújvár város a ellenzékiekkel valóitá-saitól megmentetvén, visszahódíttassék azon megalkulása óta folytonosan követett hagyományos politikához, mely a város jólétének alapját s biztosítását mindig a kormányhoz való ragaszkodásban találta és a mely politikának traditio-nalis jellege legpregnansabb kifejezést talált az 1878. évi képviselőválasztás alkalmával is, midőn az akkor baloldali elvek bajnokai Lukács Béla és Molnár Antal a választási mozgalmak mai vezéreinek határozott kívánságára csak azon tünnepélyesen tett fogadásnak következtében lettek megválasztva, hogy a Deák illetőleg kormánypárt hívei fognak lenni.

Mint a szabadelvű párt hívei lettek ezen urak 1875-ben is megválasztva, 1876-ban azonban abból kilépvén, velők együtt a mostani választás intézői is ellenzékiekké lettek — hogy miért, azt nem szándékom szellőztetni; elég az, hogy mint ilyenek vettek részt az 1878-iki választásban is, de a mely jelöltjük megbukásával s így az ellenzékiek megürésével, és a színtelen szabadelvű párt győzelmével végződött.

Ezzel el lett érve az, mi fellépésem kiváló célja volt, és hogy az nem valami ephemer fellebbanás volt, minden utóhatás nélkül, nagy megnyugtatóságra és Szamosújvár jól fel fogott érdekeinek megfelelőleg bizonyítja azon jelenség, hogy ma már az 1878-iki ellenzék vette kezébe a szabadelvű párt lobogóját s jelölti ki o lobogónak dicsőítésé mellett képviselőjének azt, ki 1878-ban maga is az ellenzéki szavazatokat szaporította.

Uraim! az 1878-iki fellépésem ezen eredménye sokkal több tisztelőt érdemel mindazok részéről, kik nem személyes érdekektől vezettetnek, sem hogy mai fellépéssel szakadást idézzünk elő a most már a város hagyományos politikájában egygyé tömörült választók között; sőt inkább ígratulunk a megtérőknek, és ne zavarjuk circulusait.

En tehát visszavonulok magányomba azon meggyőződéssel, hogy Szamosújvár városának 25 éven át hűséges vezetője s a nehéz napokban semmitől vissza nem rettenő támasza és védelője voltam — és szívesen engedem át fiatalabb erőknök a képviselői állást, melyhez a királyi bizottságot levetet megszerezni, és melyet mint S mosujvárnak követe legelőször elfoglalni én voltam szerencsés ezelőtt 40 évvel az erdélyi országgyűlésen.

Es most fogadják mélyen tisztelt választóim hálás köszönetemet irántam tanusított nagybecsű bizalmukért s legyen meggyőződve Szamosújvár város, hogy a mily tántorithatlan őszinte híve voltam eddig, olyan leszok életem fogtyáig.

Budapest, 1881. jun. 18.

Jakab Bogdán.

Egy kis választási statisztika. A „Hon“ következő érdekes összeállítását közli: A választások első napján, e hó 24-én az eddigi megállapodások szerint választani fog 20 megye és 10 város. A 20 megye összesen 126 képviselőt választ, a 10 város pedig 19-et. A 20 megyében fel van léptetve eddigelé: kor-

várt még reá. Rosz indulatú ellenségei, kiket váratlan nyugodtsága, s türelme még inkább elkészerített ellene, mivel egy oldalú csatározásaikban épen semmi előnyt nem nyujtott, támadásaikat most más pontra irányozták, s Emilia, az ártatlan, szelíd lelkű Emilia volt most az, ki a rozszakart, s szívtelenség mérges nyilainak célponttúl szolgált.

Gertrud sértést, igaztalanságot. sőt durva beszédet is eltudott tűrni, ha azok csak őt illették; de vére felforrott ereiben, midőn észrevette, hogy szeretett Emiliája elhanyagoltatás, s rozsz bánásmódnak esik áldozatul. A szelíd Emiliával csaknem lehetetlen volt másként, mint udvariasan bánni, s ép oly nehéz volt tetteit kifogásolni, s a meglehetős magános állás, melyet vakssága miatt elfoglalt, azt lehetett volna hinni, biztonságoságtól; de Grahamné közönséges uralom vágyó nő volt, Isabella pedig önző és kemény szívű és sokkal az előtt, hogy a vak leánynak sejtelme is lett volna a részéről támadt ellenséges indulat felől, Gertrudban már régen forrott a harag, hallva és látva a szavakat s tetteket, melyek szelíd barátjéhoz megalázására, s bosszantására irányultak. Egy némely reá mért csapást elhárított; némely elhanyagoltást jóvá tett, mielőtt Emilia érezhette volna súlyát.

Több meghusított terve, melyek kivitele Emiliának szívéen feküdt, Gertrud kitarása s erélye által végrehajtott és néhány hétig mit sem tudott Emília a felől, hogy több apró szolgálatot, melynek elvégzése egy mellé rendelt cselédnek volt kötelessége, Gertrud tess meg he-

mánypárti 77, egyesült ellenzéki 37, függetlenségi 48, pártonkívüli 4, nemzetiségi 1. — A 20 megye választott a mult országgyűlésre: szabad-elvű képviselőt 72-t; egyesült ellenzékit 33-at; függetlenségit 19-et; nemzetiségit 1-et; párton kívülit 1-et. A 10 város 14 kormánypárti, 2 egyesült ellenzéki, 2 függetlenségi és egy pártonkívüli képviselőt küldött a mult országgyűlésre.

KÜLFÖLD.

E lap hasábjain elmondottk már, hogy a bécsi katonai irányadó körökben mily visszahatást szült Lionbacher indítványa az iskolai éveknek leszállítása iránt. Legújabbán ismét foglalkoznak e javaslattal s a katonai körök egyhangulag rosszallják az erre vonatkozó szabályrendeleteket, állítván, hogy az iskolai évek leszállítása, a hadsereg legénységének szellemi hanyatlását fogja eredményezni. A „Milit. Ztg.“ legutóbbi száma hevesen megtámadja Lionbacher indítványát s azt mondja, hogy általánosságban az ezredékek évenként bevonuló újonczok szellemi műveltsége amugy is majdnem a legalsó fokon áll; iskoláikban nem tanulnak meg gondolkodni, s hiányzik bennük minden önállóság. És már most, ha az eddig fennállott nyolcz évi tankötelezettség mellett, az iskolázás eredménye nem volt kielégítő arra nézve, hogy megfeleljen a katonai szellem igéyeinek, miként érhető el a évi tankötelezettség által? Ez okból, katonai szempontból fogva fel a dolgot lényeges hibának tartjuk az iskolai éveknek 6 évre leendő leszállítását.

Németországban a választások, az új parlamenti ülészakra, valószínűleg nem tartatnak meg szeptember hó előtt és ennél fogva a választási agitációknak elég tág tér nyílik. A mint több oldalról hírlik, Bismarck herczeg a véletlen szerencsétlenségek elleni biztosítási t. javaslatot a Reichstag által elfogadott alakban, nem fogja visszavonni, hanem megkísérli annak alkalmazását. Nem szabad azonban felednünk azt sem, hogy Bismarck herczegnek szüksége van választási jelszóra, és ennél jobb szolgálatot alig tehet egyéb, mint eme törvényjavaslat.

A zürichi kormány megtagadta a jövő ősszel Zürich cantonban egybehívott socialista congressus megtartását, és ezt avval indokolta, hogy a gyűlés ellen beadott petíció 30 ezer név aláírása azt mutatja, hogy a lakosság nagy része is ellenzi a socialista gyűlést, és attól tart, hogy esetleg azon furcsa helyzetbe jönné, hogy kénytelenítenék majd a socialistákat a benschlöttek ellen megvédeni.

A franciaia kamara többségének azon szándékával egybehangozón, hogy a budget minél hamarább letárgyalassék, Guichard képviselő kijelentette, hogy eláll mindennemű tett indítványaitól, hanem felhasználja a jó alkalmat, hogy a budget vita rovására saját maguknak a küszöbön levő választásokra reclamat csináljanak. Különbön maga a budget már elég jó választási reclam, a mennyiben azt mutatja, hogy Franciaország az utóbbi 10 év alatt olyan pénzügyi eredményt ért el, melyet eddig soha a világ egy állama sem mutathat fel.

Rouvier büszkén fel is említi, hogy a törvényhozás ez ülészakában 286 millió adóleszállítást eszközölt, egy milliárd államadósságot

lyette, mivel Grahamné szándékosan más teendőket adott ugyanazon időben Brigitának.

Mr. Graham ez időben távol volt a háztól. Valami sürgős ügyben kénytelen volt New-Yorkba utazni.

Jelenléte gátolta volna nejét, ki nagyon jól tudta, mennyire imádja férje Emiliát, s mily nagy mértékben megkívánja, hogy minden kényelméről gondoskodva legyen; sőt épen e nagy ragaszkodás leányához, volt egyik fő ok, mi felkeltette féltékenységét s ellenszenvét mostoha leánya iránt.

Kevésel mr. Graham hazatérte előtt, Grahamné s Isabella együtt ültek a szalonban s a rekkenő meleg augusztusi nap hosszadalmas óráit azzal igyekeztek eltölteni, hogy mérték felett szólták s rágalalmazták a ház többi tagjait. Ekkor levelet hoztak Grahamnének férjétől. Mitután tartalmát gyorsan átfutotta, elégtűl arczczal így szólt:

— Ezek jó hírek nekünk Isabella, kellemes kéjtudására van kilátásunk s ezzel következő sorokat olvasott fel a kapott levélből: „A kellemetlen zavaros ügy, mely miatt ide kelle jönnöm, meglehetősen le van bonyolítva és az eredmény óhajomnak nagy mértékben megfelelt s terveimre igen kedvező. Most már semmi nem akadályoz abban, hogy megtegyük szándékolt európai utunkat, s a jövő hó második felében, ha úgy tetszik, útra kelhetünk. A leányok tehát készüljenek. Mond meg Emiliának ne kiméljen semmi költséget arra, hogy magát, s Gertrudot illően kiöltöztessen ruházattal.“

(Folyt. köv.)

törlesztett, és másfél milliárdot fordított közmunkálatokra, s a tanügyi budgetet megháromszorozta stb. — A kamara megszavazta a kormány-nak az 500 ezer frank hitelt a július 14-én a bastille ostromlásának évtürelőjén tartandó nemzeti ünnepélyre. Ez ünnepély után a kamara feloszlik.

A nihilisták III. Sándor ezárhoz ismét egy kiáltványt intéztek, melyben fellívják „mindenre a mielőtte szent és kedves“, hogy valóítsa a már II Sándor ezár által kilátásba helyezett és III Sándor ezár által május 11-én kiadott manifestumában említett politikai, socialis és gazdasági reformokat. Hogy vegye komolyan szívéré adott ígéretét, azonnal törölközzék a rablásokat és ne hagyja a dolgot kenyeri jutni.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Ráth Mór kiadásában Schakspere album jelent meg. A nagy britt író színműveiből egyes jelenetek szövege közöltek, s egy-egy művészi kivitelű kép a jelenet magyarázója. Az első füzet megjelent. Lear király ötödik felvonásának 4. jelenetének szövege van benne s hozzá Pecht F. által rajzolt kép, a mint az ősz király halott leányát tartja térdén s téveleg, örülletes tekintetű szemmel néz le a távolba. Továbbá Romeo és Julia harmadik felvonásából azon jelenetben Hoffman által rajzolt kép, mikor a nászjé után a busongó Julia válik el kedvesétől. Mindkettő szépen van rajzolva s rendkívül finoman metszve, de a legértékesebb a harmadik kép, melyet Makart rajzolt a Windsor vig nök harmadik felvonásához, hol a két pajzán asszony a kövér Falstaffot a szenyos kosárba bújtatja be, elárasztván mosatlan fehérművel, melynek szagja, — mint Falstaff mondja: „a ronda szag legavasabb compositiója, mely valaha orrlyukat sértett. A füzet kiállítása elegáns, mint Ráth minden kiadványa. Az utolsóhoz pompás modern bekötést táblát ígér a kiadó. Ez első füzetnek ára 1 frt 80 kr.

*

Ugyancsak Ráth Mór kezdett meg egy új füzetes kiadást, mely a közönség legmelegbő pártolására méltó: A magyar nemzet családi könyvtára ezímen a legjelesebb magyar és külföldi írók komoly, tartalmas és marandó bescű műveit adja. A sorozatba Arany János, Biz, Cervates, Csengeri, Disraeli, Eötvös, Ebezz, Feuillel, Foe, Jókai, Kemény, Petőfi, Salomon F., Maculai, Tharkeray, Verne, Tolpaa, Vörösmarty stb. művei fognak felvétetni. Az első füzet Eötvös Falu jegyzőjét közli. A 96 lapos, igen díszes kiállítású füzet ára 40 kr. Havonként két füzet fog megjelenni.

A fiatalabb írói nemzedék egyik legtehetősegebb, s mindenesetre legszellemesebb tagjának, Bartók Lajosnak költeményeit adta ki kiváló kiadónk Aigner Lajos díszes kötetben. Bartók (kinek költői egyéniségre nézve határozott csapás, hogy az élelaptop gyárt s eltecsérli itt az idejét pillanatnyi bescű dolgokkal, s ki szépet s mindig értékesnek maradóit nyujt költeményeiben) kiválóbb erő, se hogy e rövid pár sorban emlékeznék meg o kötetéről. Addig is, mig bővebben ismeretnők, jelezzük megjelenését e helyen. A kötethez a szerző arczképét csatolta a kiadó. Ára 1 frt 50 kr.

Gr. Széchenyi Béla keleti utazásának leírását Kreitzer Gusztáv tollából adja ki, mint emilitettük, a Révai testvérek könyvkiadó-hivatala. Az érdem s s könnyű tollal írott szelletes utleírás, mely a mellett tanulságos is, sok szép kivitelű kép díszíti. Három füzet jelent meg belőle. Ára egy-egynek 30 kr. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

Magyar nyelvű hírlapok. Török Árpádtól. III. füzet. Budapest. Bagó Márton és fia.

Bagó urat az isten is megáldja; sok okos és szép dologgal arszította o már o kegyelme fogyatékos irodalmunkat. Az se hitvány valami, a mit most nyomtatott ki egy egész árkus finom papírosra s még hozzá szép borítékat adva ráadásul, melynek zöltséges színe teljesen jellemző a füzet tartalmára, met a fejlődő hazai tudományosság jövőjére szolgál a reménynek biztató zászlaját.

Kérdé, jámbor olvasó, mi légyen e füzet? Hát ez olyan izé, melynek borítékán kritikusait, belséjében meg a budapesti szabadalmi zolt nyelvész kompaniának codexét — Simonyi Zs. Antibarbarusát — szítja össze a szerző.

Bent a füzetben el van mondva, minő elbizakodottsággal és kevés tudományossággal tanítja Simonyi, hogy könnyű, higgyen alakot kell írni, meg hogy igazgatónb, a nap az ég királyo jója föléleges meg következtelen. Heinrich Gusztáv is kikap, a miért ismert ékes magarságával a roppant, kiabál, ganeller szavakat helytelenül használta Cidkiadásában.

Nős ennyi az egész. Nagy dolgok, még nagyobb tudományossággal vitatva és fejtegetve: ember legyen, a ki megállt előtte.

Es mi mégis keseredő szívvel valjuk be-türelmesen, hogy e mű nem elégítette ki várakozásunkat. Csaldóva kelle látnunk szerző ha-

nyatlását: eddig a szöveg alá dugott jegyzetekben volt forcea, mily szírporkázó élecel polemizált bennük! Most alig ad minden lapra egy-egy fél, vagy negyed oldalnyi jegyzetet s ezek is már inkább tudományos idézetek, mintsem saját szellemének eredeti tűzijátéka. Ugy érez-zük, mintha magok az előbbeni jegyzetek lépne-nek most fel szöveg gyanánt. S midőn látjuk, hogy a jegyzeteket köpenyeg alól elé vont s orrukhoz kellő közerbe oda emelt dolgoz milyen furcsa mi egy s más: nem kell-e balsejtelem-mel ütődünk meg? s nem rendültünk-e meg hitlünkben?

De ne szólj... Hisz félreértheti szerző... akkor majd mi reánk is ily ékes-szólon talál földelni.

„E jámborok oly feltévéből indulnak ki, melyet józan ember nagytól ivergel sem talál igazolva füzetben, és képzelt eszhatatlanságuk boldogító érzetében rástítik azután megdönthetetlen tudományos érvekkel küzdő művecskére saját korlátoltságuk borjúbélyegét.“

Hátha még benntünk is „ama bizonyos jámbor népség“ közé talál sorozni, melyről minden második szavában emlékezik?

Egy tényt kell azonban még megemlitenünk. Szerző a külborítékon gr. Széchenyitől ad mottót. csak a belső ezímlapon adja a magából ezt is Pedig a mottozásban ugyancsak legyen a csárdában.

Hanem szó a mi szó; de Heine ismeretes élcét még nem üntötte nálunk se Tomor, se Hia dor, se Tóth Lőrincz ily sikerült epigrammába:

Fölfedezé a híres tantélt s bala fejében Rőtgn száz marhát áldozta Pythagorás. Bármily igazságot fednek fel azóta legottan Marharivalgás van: föl valamennyi ökör!

Mily sikerült epigramm. Szerző kritikusaiknak köszönhetjük ezt! Majdnem hekatombát volna kedvtük o kritikuesoknak is bemutatni, de nem akarunk vele tudományos szerzőket zavar-ni meg tívűv munkájukban.

A Magyar Szemlének júniusi füzete változatos tartalommal jelent meg. Boksics Gusztáv folytatja benne kiváló tanulmányát „A demokracia Magyarországon“. — Azon okokat fejtegeti igen érdekesen, melyek a magyar nemesség közszellemét a forradalom előtt demokraciai irányba terelítették. — Jancsó Benedek ír Hunyfalv rumon tanulmányairól. A Lilly című elbeszélések (névtelen szerzőtől) vége közöltek, Jób Lajos A birodalom tíz évi háztartásáról szól. Gy. A dicséri Molnár Aladárnak „A közoktatás története Magyarországon a XVIII században“ című művét igen kíváncsnak vallván, hogy a tevékeny és hírneves szakférfi közoktatástügyünk történetének kutatását még folytatná az újabb alkotmányos aere kezdetéig s végül Dukai Vilmos álnév alatt a szerkesztő mond o egy esomó okos dolog mellett egy határvadásgot Szarvas Gábor nyelvfilozófájáról. — A tartalmas füzet Irodalmi Szemle zárja be.

Nyilatkozat

a karczfalvi kertület t. választóihoz.

Hetek óta küzdve betegséggemmel, végre is az oly erőt vett rajtam, hogy az ágyat őrízni vagyok képtelen. Ily váratlan és súlyos körülmény folytán azou szándékom, hogy tisztelt választóm közt személyesen megjelenve a már szenvedélyességgélfokozott pátküzdelmek hullámaim rendes medrükbe terelem, meggátoltatván és mert azt, hogy az önök által kitzított zászló győzelme betegségem folytán lebilincselé helyzetem miatt esetleg kétséssé tetéssék, nem óhajthatom s mert a párt küzdelmekben is mást mint tisztességes legyvert használni nem kívánok, az önök által irányomban nyilvánított meleg ragaszkodást megköszönve, kérem önököt, hogy bizalmukkal igénytelen személyem helyett, belátásuk szerint mást sziveskedjenek megistelni. Öszintén sajnálom, hogyszavazatunknak a feunforgó esetben mily irányba való érvényesítésére nyugodt lélekkel még csak tanácsccsal sem szolgálhatok. Vajha sikerülne önöknek oly képviselőt választani, kinek működése a hazának ugy, mint a választóknak javára és áldására kívánék! Én ezt tisztá szívőből és önzetlenül kívánom. Fogadják még egyszer hálás köszönetemet.

Ca. Szereda, 1881. június 18.

Kész szolgájuk:

Molnár Lajos.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. június 20.

Helyi hírek.

— **Bauer altábornagy**, az erdélyrészi katonai főparancsnok tegnapi este a gyorsvonalat városunkba érkezett. A helyőrségi csapat szemle megtartása céljából. A altábornagy urat az indóházán hivatalosan fogadta a helyőrségi es. k. parancsnokság.

— **A kolozsvári** egyetemi kör szűnidői bizottsága tudul kívánja adni azon egyetemi hallgatóknak és a VIII-ik osztályt végzett tanulóknak, kik a nagy szűnidő alatt a kör tagjai akarnak lenni, hogy az egyetemi kör helyiségében (bel. Szénetuza 10-ik sz. a.) a köri szolgánál e célból ki tett ivre nevéket följegyezni szí-

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.

Alólirt, ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyek, ben és gyárakban a lakatos iparban magamat kiképeztem-tisztelettel kívánom a nagyjedemű közönségnek tudomására hozni, hogy miután néhai VERESS DÁNIEL kolozsvári műlakatosmester jó hírből állott és ismeretes üzletét átvettem és azt önállóság gyakorlom; kész vagyok minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, - Luszterek, - a legújabb min-tákszerint vasrácszatok, - vert vasból lépcsőzetekre csinos daluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

újabb fajtájú vasalású-épületek constructiójához szükségel-tető vastetők, mindenféle

finom záruk és templomi ajtók

czifrázott pántjai és zárjai

stb. gyors, pontos és a legmérsékeltőbb, — csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árak-bani elkészítését minden időben elvállalni, s igyekezni fo-gok nemcsak az említett üzlet eddigi jó hírét és nevét fenntartani, hanem munkáim által a nagyjé-demű közönség megelégedését, melyre mindig nagy súlyt fo-gok fektetni magamnak kivívni és kiérdemelni; azért aján-lom magamat a n. é. közönség szíves pártolásába.

(305) 3—100

Demjén Ágoston.

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott

nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLOIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczkás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, kőris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontos-sággal teljesít. (240) 15—100

Berger-féle orvosi

KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlja. Ausztria-Magyarországban, Fran-ciaország, Németország, Hollandiában és Svájcban, Romá-niában stb. már tíz év óta főleg sikerrel használták

mindennemű bőrkütegek

mint szinte az arczór mindenféle tisztálattalansággal ellen-teljesen a ruhát és pikkelysömör ellen, a kosz, a sörény, a fű és az alatti korpa ellen, a szep, máfolt, az ugynevezett rozacea, a fagyag, a lábujjak, s a gyermekek valamenyi külső felületéreigen. Ezenfelől min-denki mint a bőrt tisztító mosdószert ajánlhatják.

Az arcbontként használati utasítással együtt 35 kr.

A Berger-féle kátrány-szappan 40%-ka tényleg fakátrányi tartal-maz felelősen gondos van készítése, s legyőzösen különbözik minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappantól.

Csalások kikerülése végett

a gyógyszerárakban világosan
Berger-féle kátrány-szappan
kerendő.
s ügyelni kell a zöld esomagolásra s az ide mellékelt védjegyre.

Egyedüli helyettes a bel- és külföldi részére:
G. HELL gyógyszer. TROPPAU, hova a megbízások és tudós-közölések is küldendők.

Főraktár Kolozsvártt: Székely Miklós, Bíró János, Dr. Hintz György gyógyszerész úrknál és Erdély majdnem minden gyógyszerárában. (37) 10—24

A deési
kiállítási
érem.

FEKETE ERDŐI

A sz.-fehérvári
kiállítási
érem.

ÜVEGYAR

Biharmegye, Élesd mellett

Magyarországon egyedüli üvegyár, a mely időszerű újabb berendezése folytán minden hasonnemű csehországi gyárral szemben úgy a közönséges, mint a legfinomabb kris-tályüveg gyártásban versenyképes.

Készít különösen: közönséges fuvott fehér és zöld üve-get, újabb mintájú

gyógyszer üveget, petroleum lám-pákhoz minden üveg részeit,

„Simens“ formájú és minőségű
boros és rumos

bouteliákat. Köszörlött üvegből, a mindennapi használatra valókon kívül, finom bővő, rozsolis és confect garnitúrákat, kávéház, vendéglő és czukrászat berendezésére mindennemű üvegeket sat.

Erdélyi főraktára Kolozsvártt kizárólagosan:

HUNWALD LIPÓT,

üveg-, porcellán- s lámpa rakára.

(483) 35—52

bel-magyauteza 4 sz.

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvártt, a Redontte (vigadó) épületében.

Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen szakmába vágó cikkeinek nagy raktára.

Főraktára nádfontu fa- és vaskeretű butoroknak.

Dus választék Paszomány munkákban, vég vagy meter számra.

Különböző nagyságu lőszőr madrácz és szőnyegek választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint raktáromban mindennemű asztalos, esztérgályos és kárpitos munkák francia dívatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők; minden szakmába vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, ugy-szintén ocska butorokat átalakítok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükörök, butorkelmék, ágy- és asz-talterítőkből a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangú menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berende-zéseket és végül butor hímzéseket a legjutányosabb árakban felelősség mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan telje-síttetnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb cikkeit a n. érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi, éveken át engem megtisztelő bizalmokra ezentul is érdemesíteni

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436)

66—100

Dr. Lengils Fr. NYIR-BALZSAMA.

Már maga a növényi nedv, mely a nyirből foly, ha annak törzsökét megsűrűrik, emberemlékezet óta, mint legkínzóbb szé-pítőszert ismeretes; de ha a nedv készítő útatisztása szerint vegyi-nál balzsammá készítetik, még csak akkor nyer majdnem cso-dálatos hatást.

Ha például este ezzel az arcz, vagy más valamely hely megkenetik már a kövekező reggelén csaknem észrevehetlen pikkelyek válnak le a bőrről, mely ezáltal fényes, fehér és lágy lesz. E balzsam az arczon tá-madt ráncokat, bímlöket elsimítja, ifjú arczszínt idéz elő; bőrnek fehérséget, lágy-ságot és frisséget kölcsönöz; eltávolítja legrovidebb idő alatt a szeplőket, máj-foltokat, anyajegyeket, orrvörösséget, atkát s a bőr minden tisztáltságit.

Egy korsó ára használati útatisztással 1 ft 50 kr.

Valódiságában csak Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-uteza; Pozsonyban PISZTORY PELIX, Mihályi kapu; Temesvárott TARCZAY ISTVÁNNAL; Agramban SIGM. MITLBACHNAL.

(125)

17—24

Tanács és segély azok részére,

a kik látgyengeségben szenvednek és nevezetesen megerőltetett tanulmányozás és túlzott munka folytán a szemnek ártottak

Ijű koromtól fogva azon szenvedélyes tulajdonos birtom, hogy a cse-n-des éjjeket tudományos munkálatokra használtam. Ugy ezáltal valamint a számos gyengítő Optikai és számtani dolgozatok által látóerőm annyira meggyengülték miszerint félnem kellett azoknak teljes olvasásától annál inkább a mivel szemem folytonosan tartó gyuladásban voltak a mely gyu-ladás számos évek múltával is a leggyakorlatosabb orvosok kezelése mellett sem akart engedni. Ezen szomorú állapot közepette sikerült egy szert ta-lálnom, a melyet én több mint 40 éve a legkínzóbb sikerrel használok. Nem csak, hogy a nevezett gyuladás teljesen elhárított, hanem szemem élessége és ereje is vissza tért egy annyira, hogy most koromban is szemüveg nélkül a leg arobb betűt olvashatom és mint ifjú koromban a leghelyesebb látóerőnek örvendek. -Azon kedvező kísérletet másoknál is alkalmaztam melyek között olyanok is találkoznak kik azelőtt, a legerősebb szemüveggel felegyervek, alig tudták tűzlet dolgaikat végezni! azonban a szemnek folytonos használata folytán szemüvegeket eldobhatták, miután előbbi természetes látóerőjüket vissza nyerték. Ezen mosószert egyillatós esszentia melynek alkotórészeit az édes kőménye növénye képezi. Ugyan ez nem tar-talmaz sem draszticus sem bódító még kevésbé fém vagy más ártalmas alkotórészeket és Erdélyben valódi minőségében kapható J. B. Teutsch ur által Segesvártt. Nevezett nagytüvegét 2 ft. 40 krért, a kissőbbet 1 ft 80 krért küldi használati útatisztással együtt. En tehát ajánlom a szenvedők-nek, hogy az Essentiát csak innen hozzassák miután egy üveg hosszas hasz-nálásra elégséges, ugyan is abból egy kevés, vízzel vegyítve tejszerű folya-dékat képez, melyet este reggel vagy gyengítő munka után a szemkör-nyéke megnedvesíttetik. A hatás szerlelet jótékony és fűdítő és egy-uttal a bőr színet fűde állapotba hozza és tartja. Nagy örömmre szolgál-land ha különösen azoknak lesz segítségére, ki: az igazság világáért fá-radhatatlan törekvés folytán, saját szemök világát veszélyeztetik. Talán ezen szemnek használata mellett, fájdalom! az i. közt lábra kapott szemüveg hor-dozása is nélkülözhetővé válik miután a szem szervezete hibás jelenléténél lehet hasznos, de nem egészséges vagy gyengült szem erősítésére;
DR. ROMERSHAUSEN.

A hírneves ősmert Dr. Romershausen féle szemvíz készletben van és pedig:

1 kis üveg 1 ft 80 kr. 1 nagy üveg 2 ft 40 kr. o. é.

J. B. Teutsch raktárában Segesvártt.

Viszont eladók nagyobb vásárlásnál megfelelő engé-d-ményben részesülnek (94) 5—*

A roppant veszteségek,

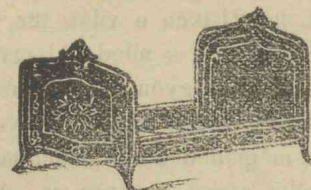
melyeket a Godderidge Brothers et Co. nagy vasbutorgyártár az utóbbi idő-ben a glasgowi bank bukása által szenvedett, annyira megrendítették, hogy a ne-vezett cég elhatározta gyárát bezárni és roppant készletben levő kítőnő s min-den kiállításán arany éremmel kitüntetett vasbutorait a gyári ár negyedrészeért eladóná tenni.

En tehát ajánlom a fentnevezett cégtől bizományban nálam levő csodaszép

4000 darab vaságyat

felhőttek részére,

(mint, melyek valódi díszművek s föltűlmutatlan é-kességei minden laknak és szobának), mesés olcsó, még soha nem tapasztalt potom áron, darabját csak 8 forintért (korábbi ár 32 ft 50 kr volt.) Meg-rendelésre egyes darabban is szolgálhatok, a meddig a készlet tart, jeles, hibátlan példányokban, pénz-beküldés után rögtön.

Az ágyak majd olyanok mint a rajz

F. BUGÁNYI gépraktára Bécsben,

III. ker. Lorbeer-gasse.

Különösen nyáron át a vaságyak oltalmat nyújtva mindenféle féreg és tisztálattalanság ellen, a mellett nyílttettlen tartóssággal bírnak s így a faágyaknál minden tekintetben jóval előnyösebbek. (309) 2—8

MATUTSEK JÓZSEF

Kolozsvártt, főter 17. szám alatti

üzletében minden időben nagy választékban kaphatók vagy megrendelhető számos világkiállításon kitüntetett sa-ját készítményű

Férfi, női és gyermek lábbeliek,

melyek tartósság, esin, solid kiállításban, de legfőképpen olcsóság tekintetében bármely hasonnemű gyári cikkekkel ver-senyeznek.

Megrendelések felelősség mellett gyorsan készíttetnek

Vidéki megrendelések is a legtelkiismeretesebben és gyorsan teljesíttetnek.

(559)

43—100

